16/01/2024

Ο Άγιος Ιωάννης Δαμασκηνός για τον τρόπο της αντιδόσεως

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

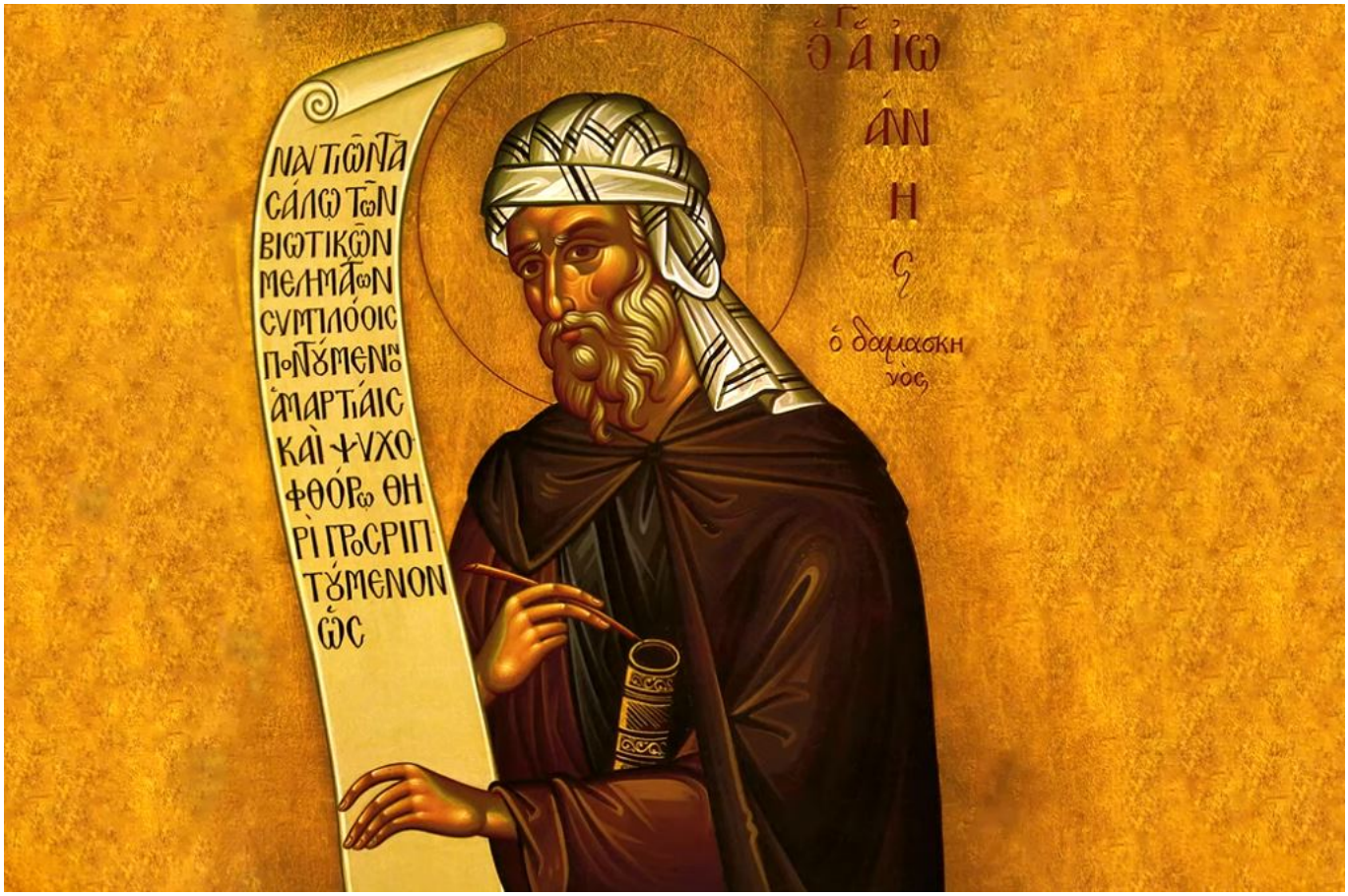

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Αγίου Ιωάννου Δαμασκηνού

Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως

Απόδοση στην νέα ελληνική

Αρχιμανδρίτης Δωρόθεος Πάπαρης (νυν Μητροπολίτης Δράμας)

Συνέχεια από εδώ: http://www.pemptousia.gr/?p=390033

Πολλές φορές έχουμε πει ότι άλλο είναι η ουσία και άλλο η υπόσταση· η ουσία δηλώνει την κοινή και περιεκτική έννοια των ομοίων υποστάσεων, όπως, για παράδειγμα, (η λέξη) Θεός, (η λέξη) άνθρωπος.

Ο όρος **υπόσταση** δηλώνει το άτομο, δηλαδή τον Πατέρα, τον Υιό, το Άγιο Πνεύμα, τον Πέτρο, τον Παύλο.

Πρέπει επίσης να γνωρίζουμε ότι το όνομα «θεία» και «ανθρώπινη φύση» δηλώνει τις ουσίες, δηλαδή τις φύσεις, ενώ το όνομα «Θεός» ή «άνθρωπος» χρησιμοποιείται και για να δηλώσει τη φύση, όπως όταν λέμε, ο Θεός είναι ακατάληπτη ουσία ή ο Θεός είναι ένας· αλλά λέγεται και για να δηλώσει την υπόσταση, διότι το μερικό λαμβάνει την ονομασία του γενικού, όπως όταν λέει η Αγία Γραφή: «Γι’ αυτό το λόγο σε έχρισε Θεό ο Θεός σου» (εδώ δηλώνει και την υπόσταση του Πατέρα και του Υιού), ή όπως όταν λέει: «Ζούσε κάποιος άνθρωπος στην Αυσίτιδα χώρα» (και δηλώνει μόνο τον Ιώβ).

Για τον Κύριο μας, λοιπόν, Ιησού Χριστό, επειδή γνωρίζουμε ότι έχει δύο φύσεις, αλλά η υπόστασή του είναι μία, σύνθετη και από τις δύο, όταν βέβαια εξετάζουμε τις φύσεις, τις ονομάζουμε θεία και ανθρώπινη· όταν όμως εξετάζουμε την υπόσταση που συντέθηκε από τις δύο φύσεις, άλλοτε τον ονομάζουμε Χριστό που προήλθε και από τις δύο, το ίδιο Θεό και άνθρωπο, και Θεό που σαρκώθηκε, και άλλοτε του δίνουμε όνομα από ένα από τα δύο
μέρη, ή Θεό μόνο και Υιό του Θεού ή μόνον άνθρωπο και Υιό του ανθρώπου.

Άλλοτε πάλι τον καλούμε με ονόματα που προέρχονται μόνον από τα υψηλά (θεία) και άλλοτε μόνον από τα ταπεινά (ανθρώπινα)· διότι ένας είναι εκείνος που είναι εξίσου και το ένα και το άλλο· το ένα, επειδή υπάρχει αιώνια χωρίς αιτία από τον Πατέρα, και το άλλο επειδή έγινε κατόπιν από αγάπη για τους ανθρώπους.

Όταν, λοιπόν, μιλάμε για τη θεία φύση, δεν αποδίδουμε σ’ αυτήν τα χαρακτηριστικά της ανθρωπίνης φύσεως· δεν λέμε δηλαδή ότι η θεία φύση είναι παθητή ή κτιστή· ούτε πάλι αποδίδουμε στη σάρκα, δηλαδή στην ανθρώπινη φύση, τα χαρακτηριστικά της θείας· δεν λέμε ότι η σάρκα, δηλαδή η ανθρώπινη φύση, είναι άκτιστη.

Για την υπόσταση όμως, είτε της δώσουμε όνομα και από τις δύο φύσεις είτε από τη μία, της αποδίδουμε τα γνωρίσματα και των δύο φύσεων.

Και μάλιστα ο Χριστός, ο οποίος είναι και οι δύο φύσεις μαζί, λέγεται και Θεός και άνθρωπος, και είναι και κτιστός και άκτιστος και παθητός και απαθής.

Και όταν τον καλούμε με το όνομα της μιας φύσεως και τον λέμε Υιό του Θεού ή Θεό, τότε δέχεται και τα γνωρίσματα της φύσεως που συνυπάρχει, της ανθρώπινης δηλαδή· λέγεται παθητός Θεός και Κύριος της δόξης που σταυρώθηκε, όχι βέβαια σαν Θεός αλλά και σαν άνθρωπος ο ίδιος.

Όταν πάλι λέγεται άνθρωπος και Υιός του ανθρώπου, δέχεται τα γνωρίσματα και τη δόξα της θείας φύσεως και καλείται προαιώνιο παιδί και άναρχος άνθρωπος, όχι βέβαια επειδή ήταν παιδί και άνθρωπος, αλλά επειδή, ενώ είναι προαιώνιος Θεός, έγινε τελευταία παιδί.

Και ο τρόπος της αντιδόσεως είναι ο ακόλουθος:
καθεμία από τις φύσεις ανταποδίδει στην άλλη τα ιδιαίτερα γνωρίσματά της, επειδή έχουν την ίδια υπόσταση και αλληλοπεριχωρούνται.

Σύμφωνα μ’ αυτά μπορούμε να πούμε για το Χριστό:

«Ο ίδιος ο Θεός μας φανερώθηκε στη γη και συναναστράφηκε με τους ανθρώπους»· και αλλού: «Ο άνθρωπος αυτός είναι άκτιστος, απαθής και απερίγραπτος».

Αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού, «Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως», απόδοση στην νέα ελληνική, Αρχιμανδρίτης Δωρόθεος Πάπαρης. Από: http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/paterikon/iwannhs_damaskhnos_ekdosis_akribhs.htm

Πηγή: pemptousia.gr